

X

2038

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

FUNDAMENTALS OF e-BUSINESS

(Commerce Group)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time: 03 Hours

Maximum Marks: 50

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 144/A ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਭਾਗ (ਭਾਗ-ਉ, ਭਾਗ-ਅ, ਭਾਗ-ਬ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਸ) ਹੋਣਗੇ ।

ਭਾਗ-ਉ

- (v) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ 1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ 6 ਉਪ ਭਾਗ ਹਨ । ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦਾ ਉੱਤਰ 1-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ/ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ/ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਗ-ਅ

- (vi) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 7 ਹਰੇਕ 2 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 5 ਤੋਂ 10 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਭਾਗ-ਇ

- (vii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8 ਤੋਂ 14 ਹਰੇਕ 4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ । ਇਸ ਭਾਗ ਤੋਂ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 15 ਤੋਂ 20 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਗ-ਸ

- (viii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 15 ਤੇ 16 ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ 6 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ, ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ 3-4 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਭਾਗ-ਓ

1. (i) ਈ-ਨਕਦੀ ਕੀ ਹੈ ?

(ii) ਈ-ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।	1
(ਕ) ਕੇਵਲ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ	
(ਖ) ਕੇਵਲ ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ	
(ਗ) ਛੁੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ	
(ਘ) ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ	
(iii) ਵੋਲਾਟਾਇਲ ਮਰੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ?	1
(iv) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੀ ਹੈ ?	1
(v) B2B ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	1
(vi) ਵਿੰਡੋਜ਼ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਯੂਜ਼ਰ ਹੈ । (ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ)	1

ਭਾਗ-ਅ

2. ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।	2
3. ਇੰਕਜੈਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਕੀ ਹੈ ?	2
4. ਅਸੈਂਬਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ?	2
5. ਈ-ਮੇਲ ਦੇ ਦੋ ਲਾਭ ਲਿਖੋ ।	2
6. ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਕੀ ਹੈ ?	2
7. ਈ-ਵਪਾਰ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ।	2

ਭਾਗ-ਏ

8. ਵੈਬ-ਪਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	4
9. ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।	4
10. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ?	4
11. ਇਲੈਕਟਾਨਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ?	4
12. ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਯੰਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ?	4
13. ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ?	4
14. ਇੰਟਰਨੇਟ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ?	4

ਭਾਗ - ਸ

15. ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਕਿ ਭਾਵ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ?	6
---	---

ਜਾਂ

ਅਲਗ-ਅਲਗ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਮੈਮਰੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਮੈਮਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਮਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।

16. ਈ ਬੈਕਿੰਗ ਕਿ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਮਹਤਵ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ

6

ਜਾਂ

ਈ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ

(Hindi Version)

- ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 144/A अवश्य लिखें।
(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।
(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।
(iv) प्रश्न पत्र के चार भाग (भाग-क, भाग-ख, भाग-ग तथा भाग-घ) होंगे।

भाग-क

- (v) प्रश्न सं. 1 में प्रत्येक 1 अंक के 6 उपभाग हैं। प्रत्येक भाग का उत्तर 1-15 शब्दों में दिया जाना चाहिए।
वस्तुनिष्ठ प्रश्नों में एक शब्द या एक वाक्य के उत्तर वाले प्रश्न/खाली स्थान भरो/सही अथवा गलत/बहुविकल्पी
पसन्द के प्रश्न हो सकते

भाग-ख

- (vi) प्रश्न सं. 2 से 7 प्रत्येक के दो अंक होंगे। इन प्रश्नों का उत्तर 5 से 10 पंक्तियों में दिया जाना चाहिए।

भाग-ग

- (vii) प्रश्न सं. 8 से 14 प्रत्येक 4 अंकों के होंगे। इस खण्ड से पाँच प्रश्न कीजिए। इन प्रश्नों के उत्तर 15 से 20 पंक्तियों में दिए जाने चाहिए।

भाग-घ

- (viii) प्रश्न सं. 15 से 16 आन्तरिक चयन वाले प्रत्येक छः अंकों के होंगे। इन प्रश्नों का उत्तर, उत्तर पुस्तिका के 3-4 पृष्ठों में दिया जाना चाहिए।

भाग-क

1. (i) ई-नकदी क्या है ?

1

(ii) ई-मार्किटिंग उपलब्ध है।

1

- (a) केवल कार्य के घण्टों में
- (b) केवल रात के समय ।
- (c) छुट्टियों वाले दिन ।
- (d) सप्ताह के सातों दिन 24 घण्टे।

- (iii) वोलाटाइल मैमरी का उदाहरण दें। 1
- (iv) सॉफ्टवेयर क्या है ? 1
- (v) B2B से क्या भाव है ? 1
- (vi) विण्डोज़ एक ग्राफिक्स यूजर है। (रिक्त स्थान भरो) 1

6x1 =12

भाग-ख

- 2. कम्प्यूटर की बैंकों में इस्तेमाल की व्याख्या करें। 2
- 3. इंकजेट प्रिंटर क्या है ? 2
- 4. एसेंब्ली भाषा क्या है ? 2
- 5. ई-मेल के दो लाभ लिखें। 2
- 6. क्रेडिट कार्ड क्या है ? 2
- 7. ई-व्यापार और परम्परागत व्यापार में कोई दो अन्तर बताएं। 2

6x2 =12

भाग-ग

- 8. वेब-पता से क्या भाव है ? 4
- 9. कोई चार प्रोसेसिंग यन्त्रों के नाम लिखें। 4
- 10. सूचना तकनीक क्या है ? इसकी महत्ता लिखें। 4
- 11. इलेक्ट्रॉनिक भुगतान प्रणाली से क्या भाव है ? ई-भुगतान के क्या लाभ हैं ? 4
- 12. मल्टीमीडिया यन्त्र क्या है ? इसके क्या लाभ हैं ? 4
- 13. सॉफ्टवेयर किसको कहते हैं ? इसकी अलग-अलग किसमें कौन-सी हैं ? 4
- 14. इंटरनेट सुरक्षा के लिए कौन-कौन से कदम उठाने चाहिए ? 4

7x4=28

भाग-घ

15. क्या कंप्यूटर का मतलब इसकी सामग्री है? 6

अथवा

विभिन्न प्रकार की माध्यमिक मेमोरी के बारे में लिखें। माध्यमिक मेमोरी और प्राथमिक मेमोरी के बीच अंतर लिखें।

16. ई-बैंकिंग के महत्व के बारे में लिखें 6

अथवा

ई-ट्रेडिंग और साथियों के लाभों के बारे में लिखें

(English Version)

- Note: (i) 144/A in the box provided on the title You must write the subject-code/paper-code page of your answer-book.
(ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialised as soon as you receive it.
(iii) Question/s attempted after leaving blank pagels in the answer-book would not be evaluated.
(iv) The question paper will have four Parts i.e. A, B, C and D.

Part-A

- (v) Question No. 1 consists of 6 subparts carrying 1 mark each. Answer of each part should be given in 1-15 words. Objective type questions may include questions with one word or one sentence answer/fill in the blanks/true or false multiple choice type questions.

Part-B

- (vi) Question No. 2 to 7 will carry 2 marks each. Answer of these questions should be given in 5 to 10 lines.

Part-C

- (vii) Question No. 8 to 14 will carry 4 marks each. Attempt total five questions from this part. Answer of these questions should be given in 15 to 20 lines.

Part-D

- (vii) Question No. 15 and 16 will carry 6 marks each with internal choice. Answer of these questions should be given in 3-4 pages of the answer-book.

Part-A

1. (i) What is E-cash ? 1
(ii) E-Marketing is available 1
(a) During working hours

- (b) On holidays
- (c) During Nights only
- (d) 24 Hours and 7 days.

- (iii) Give an example of volatile memory. 1
- (iv) What is Software ? 1
- (v) What is B2B ? 1
- (vi) Windows is a graphic user ? (fill in the blanks)

6X1 = 6

Part-B

- 2. Explain the use of computers in Banks. 2
- 3. What is Ink Jet Printer ? 2
- 4. What is Assembly Language ? 2
- 5. Write two advantages of E-Mail. 2
- 6. What is Credit Card ? 2
- 7. Give any two differences between E-Trade and Traditional Trade. 2

6x2 =12

Part-C

- 8. What is meant by Web Address? 4
- 9. Name any four Processing Devices. 4
- 10. What is the Information Technology ? Write its Importance. 4
- 11. What is meant by EPS ? What are its benefits.? 4
- 12. What are Multimedia devices? What are its uses? 4
- 13. What is Software ? What are its various types ? 4
- 14. What are the various steps to be taken for Internet-security ? 4

5x4=20

Part-D

- 15. What is meant by Computer ? What are its features ? 6

Or

Explain various types of secondary memory. Write difference between Primary memory and Secondary memory.

16. What is e-Banking ? Write about its importance.

6

Or

Write benefits and limitations of E-Trading.

6x2=12